

SAYIŞTAY

SAYIŐTAYA NEDEN İHTİYAÇ DUYULMAKTADIR

1. Bütçe Hakkının Parlamentolarda Bulunması
2. Bütçenin Denetlenmesi İhtiyacı
3. Parlamentonun Yapısal Sınırlılıkları
4. Uzman Bir KuruluŐa Duyulan Gereksinim
5. Kaliteli Kamu Hizmeti Beklentileri
6. DemokratikleŐme ve ŐeffaflaŐma Kavramlarının GeliŐmesi

SAYIŞTAYLARIN ORTAK ÖZELLİKLER

Yasama-Yürütme-Yargı kuvvetlerinden ayrı bir devlet faaliyeti yürütürler.

Anayasal zemine sahiptirler.

Parlamento adına denetim yapmaktadırlar.

Bağımsızdırlar.

Mesleki güvence

Raporlama

DÜNYADA SAYIŞTAYLAR

Sayıştaylar, halkın ödediği vergilerin halk yararına kullanımını sağlamak için parlamentolar adına denetim yapmak üzere kurulmuşlardır.

İki tür Sayıştay örgütlenmesi mevcuttur.

1-Ofis Tipi Sayıştaylar

2-Kurul Tipi Sayıştaylar

*Yargı Yetkisine Sahip Olanlar

Türk Sayıştayı, yargı yetkisiyle donatılmış kurul tipi sayıştaylar arasındadır.

1876 KANUNİ ESASİ

Anayasal kimlik
kazanmıştır.

1924-1961-1982 ANAYASALARI

1924, 1961 ve 1982
Anayasalarında da bu
niteliğini korumuştur.

ANAYASADA SAYIŞTAY

1982 Anayasası (160. md.)

- Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının,
- Bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek
- Sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak
- Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.
- Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

ANAYASADA SAYIŞTAY

1982 Anayasası (165.md)

Kamu İktisadi Teőebbüslerinin Denetimi

- Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir

SAYIŞTAY KANUNLARI

29 MAYIS 1862

DİVAN-I MUHASEBAT
Adıyla Kurulmuőtur.

16 ŐUBAT 1934

2514 sayılı Divanı
Muhasebat Kanunu

21 ŐUBAT 1967

832 sayılı Sayıştay
Kanunu

3 ARALIK 2010

6085 sayılı Sayıştay
Kanunu

SAYIŞTAYIN GÖREVLERİ

- 1- DENETİM
- 2- REHBERLİK
- 3-RAPORLAMA
- 4-GÖRÜŞ BİLDİRME
- 5-YARGILAMA

SAYIŞTAYIN GÖREVLERİ

1-Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütün gelir, gider ve mallarını TBMM adına denetlemek

2-Sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak

3-Türkiye Büyük Millet Meclisine kesin hesap kanun tasarıları hakkında uygunluk bildirimini sunmak

4-Denetimine tabi kuruluşların kaynakları ne ölçüde verimli, etkin ve tutumlu kullandıklarını incelemek

5-Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak

SAYIŞTAYIN GÖREVLERİ

1-DENETİM (Gelirler,Harcamalar, Mallar)

2-YARGILAMA (Kamu Zararları-Kesin Hüküm)

3- GENEL RAPORLAR SUNMA (Genel Uygunluk Bildirimi,
Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, Faaliyet
Genel Değerlendirme Raporu, Mali İstatistikleri
Değerlendirme Raporu,)

4-DİğER GÖREVLER

Kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme
bağlama işleri

SAYIŞTAYIN YETKİLERİ

- Kamu idareleri ve görevlileriyle doğrudan yazışma
- Gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları aracılığıyla görme ve dilediği yere getirtme
- Sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma
- Kamu idarelerinden temsilci isteme
- Bakanlık, kurum ve şahıslarla doğrudan görüşme
- Bankalar dahil özel ve tüzel kişilerden bilgi ve belge isteme
- Bilirkişi ve uzman çalıştırma

SAYIŞTAYIN YETKİLERİ

- Kurumların işlemleri ile ilgili kayıtları, eşya ve malları “yerinde” ve “işlem ve olayın her safhasında” inceleme
- Kamu idarelerinin hesap, işlem ve faaliyetleri ile mallarını, hesap veya faaliyet dönemine bağılı olmaksızın yılı içinde veya yıllar itibarıyla denetleyebileceğı gibi sektör, program, proje ve konu bazında da denetleyebilme.
  - Belge ve bilgi vermeyen, denetimi zorlaştıran sorumlular ve diğler ilgililer hakkında müeyyide isteme
    - -Aylıktan Kesme
    - -Görevden Uzaklaştırma

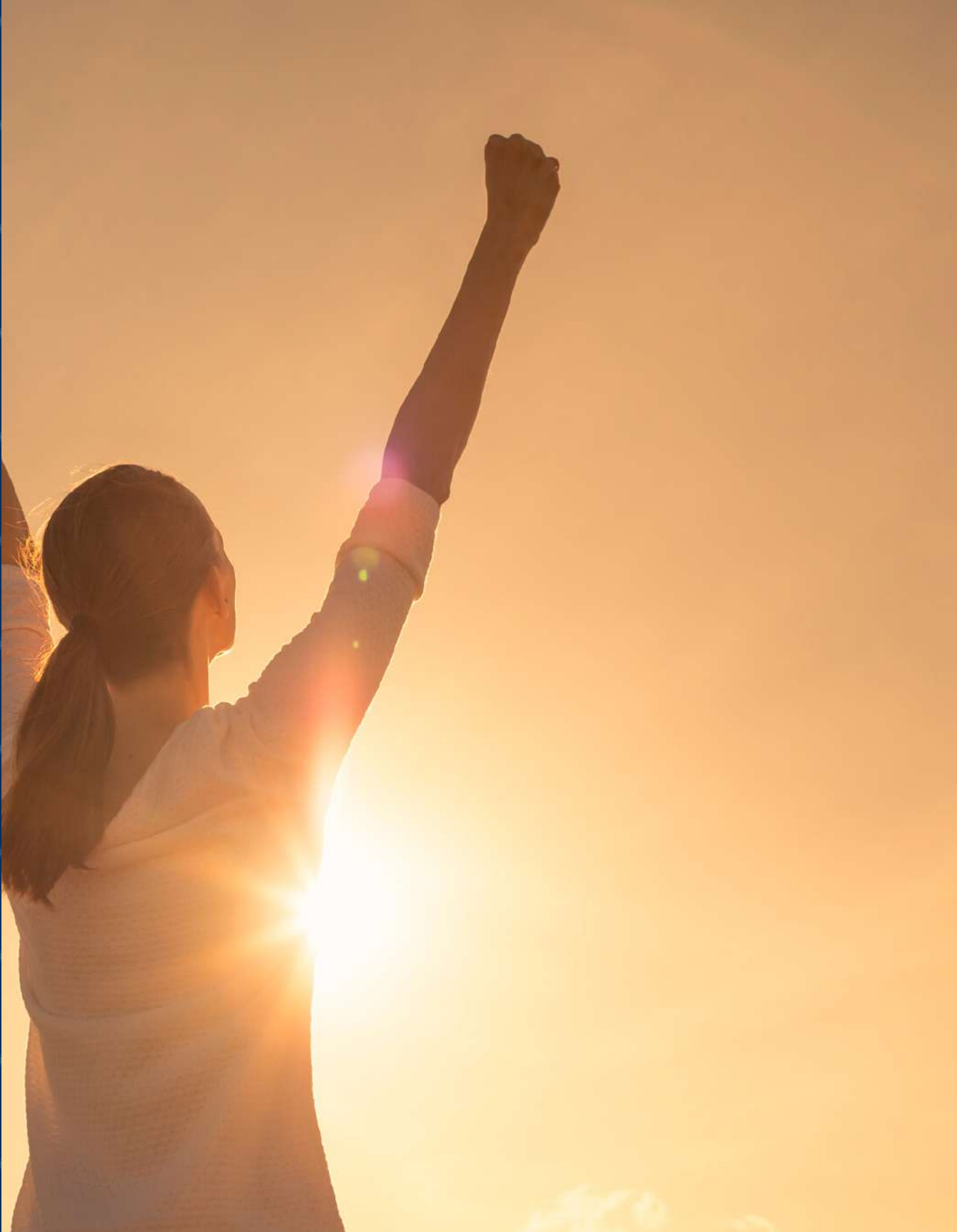
BAĞIMSIZLIK

KURUM VE
GÖREV
YÖNÜNDEN

MESLEK
MENSUPLARI
YÖNÜNDEN

MALİ
BAĞIMSIZLIK

KURUM VE GÖREV YÖNÜNDEN

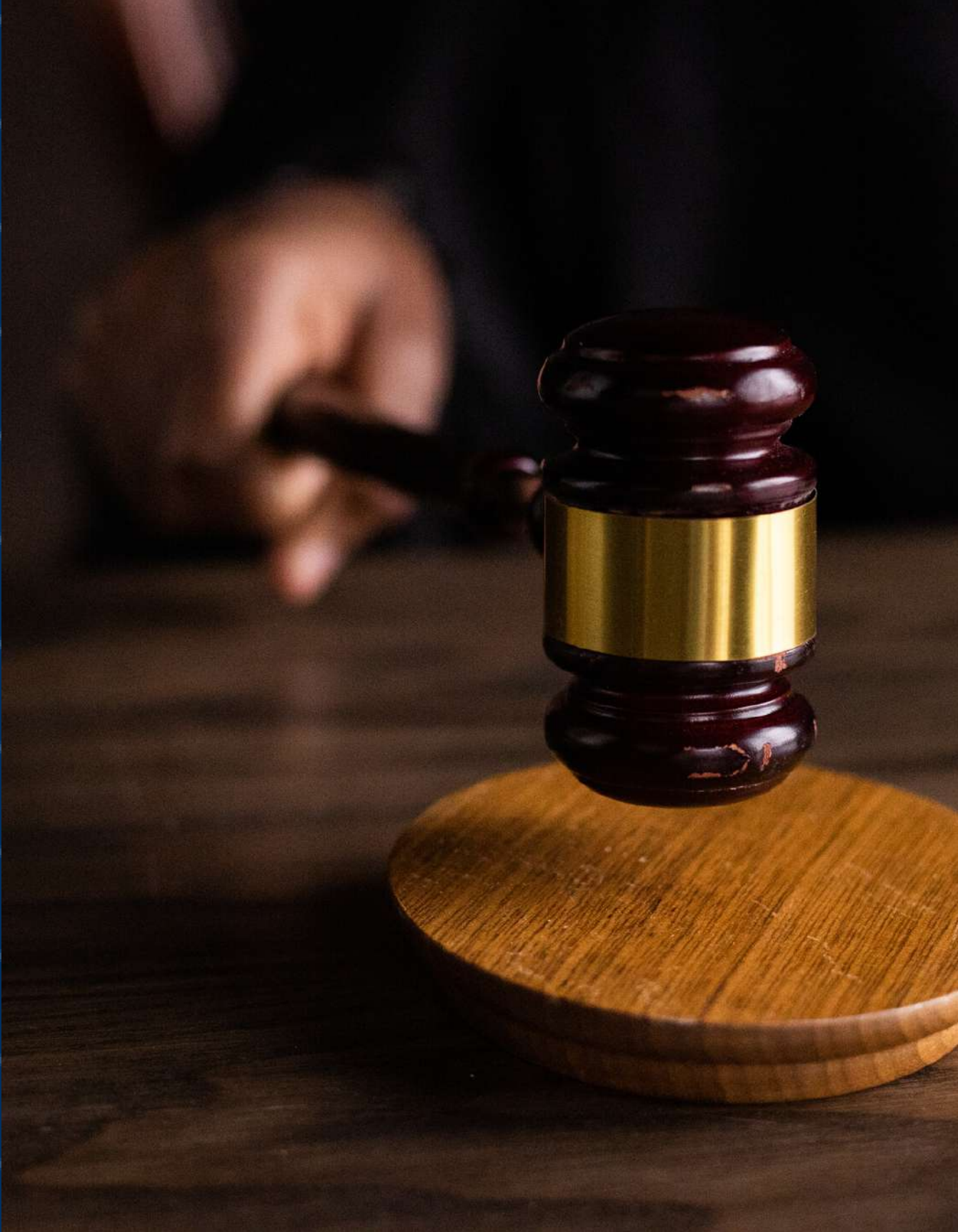
1. Parlamantodan Bağımsızlık (Sayıştay, denetimlerini TBMM adına yapar ve raporlarını Meclis ile birlikte kamuoyuna sunar. Ancak, TBMM ile organik bir bağı yoktur)
2. Yürütmeden Bağımsızlık
3. Raporlama Bağımsızlığı
  - Raporun İçeriği
  - Denetim Bulguların İfade Tarzı
  - Raporu Sunuş Zamanı
  - Denetim Raporlarının Yayınlanması

MESLEK MENSUPLARININ BAĞIMSIZLIĞI

Göreve Son Verilmesi Özel Şartlara Bağlıdır

Başkan ve Üyelerinin Görev Dokunulmazlığı Vardır

Denetçilerin Soruşturma ve Kovuşturması Hakimlerle Aynı Prosedüre Tabidir.

MALİ YÖNDEN BAĞIMSIZLIK

Ayrı bir bütçeye sahiptir.

Bütçe tasarısı doğrudan Meclise gitmektedir.

SAYIŞTAY MENSUPLARI

MESLEK MENSUPLARI

- Sayıştay Başkanı
- Daire baőkanları ve
üyeler
- Sayıştay Denetçileri

BAŞSAVCI VE SAVCILAR

YÖNETİM MENSUPLARI

- Birim Baőkanlıkları
- Memurlar

İNSAN KAYNAĞI YAPISI

Sayıştayın Denetim ve Yargılama fonksiyonlarını yerine getirirken görev alan insan kaynağı yapısı:

1 Başkan

2 Başkan Yardımcısı

8 Bölüm Başkanı

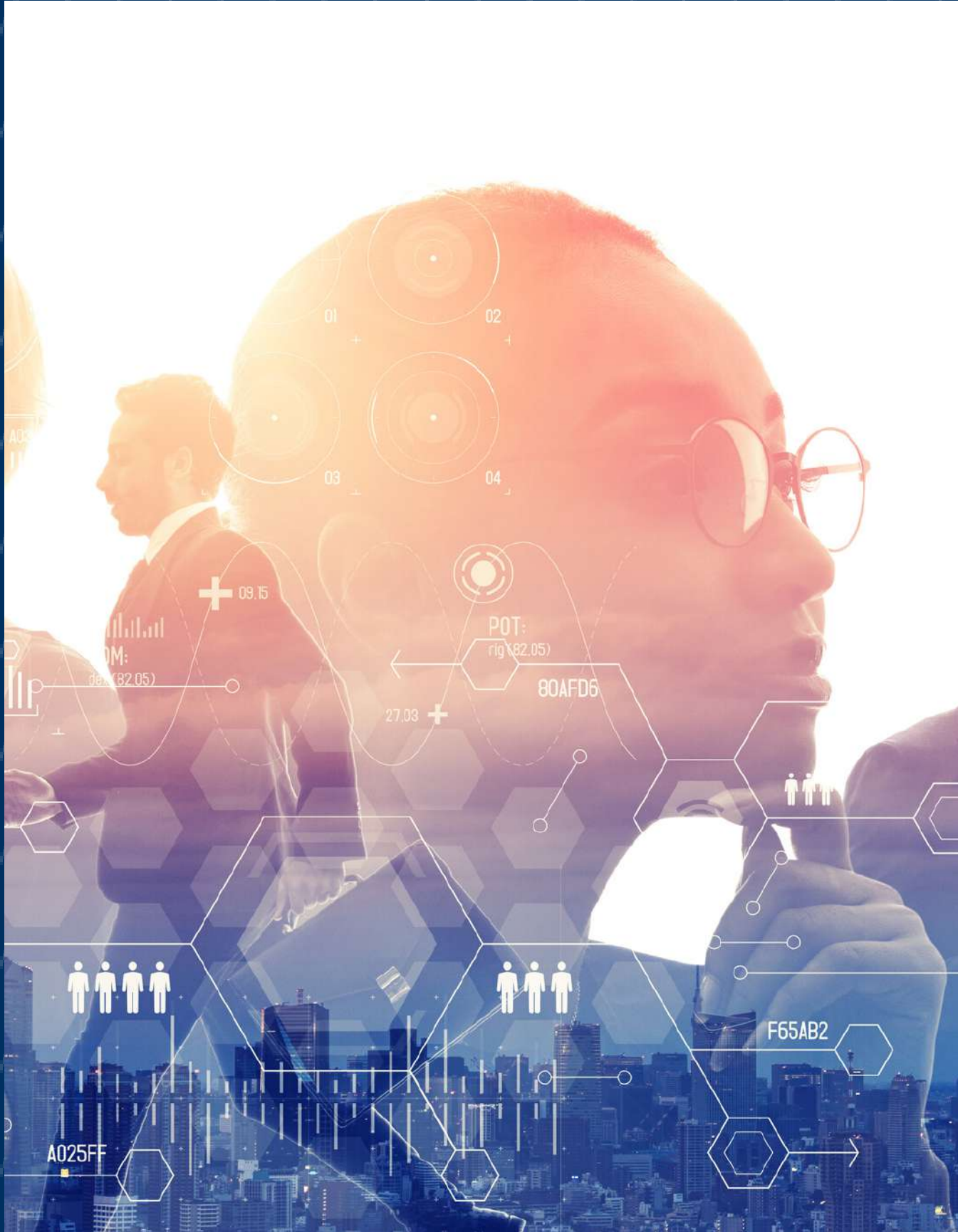
8 Yargılama Dairesinde 8 Daire Başkanı ve 46 Üye

1 Başsavcı ve 10 Savcı

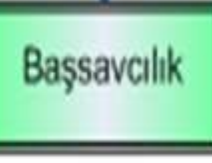
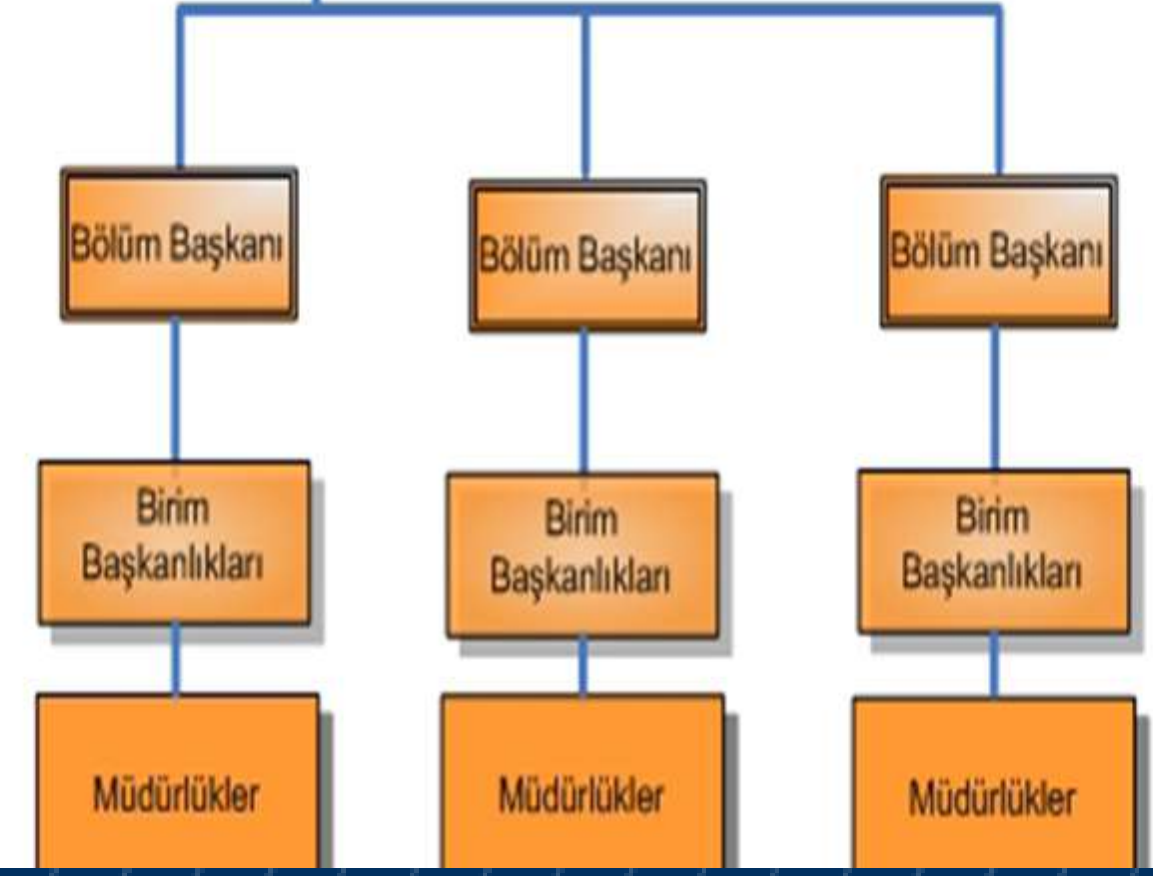
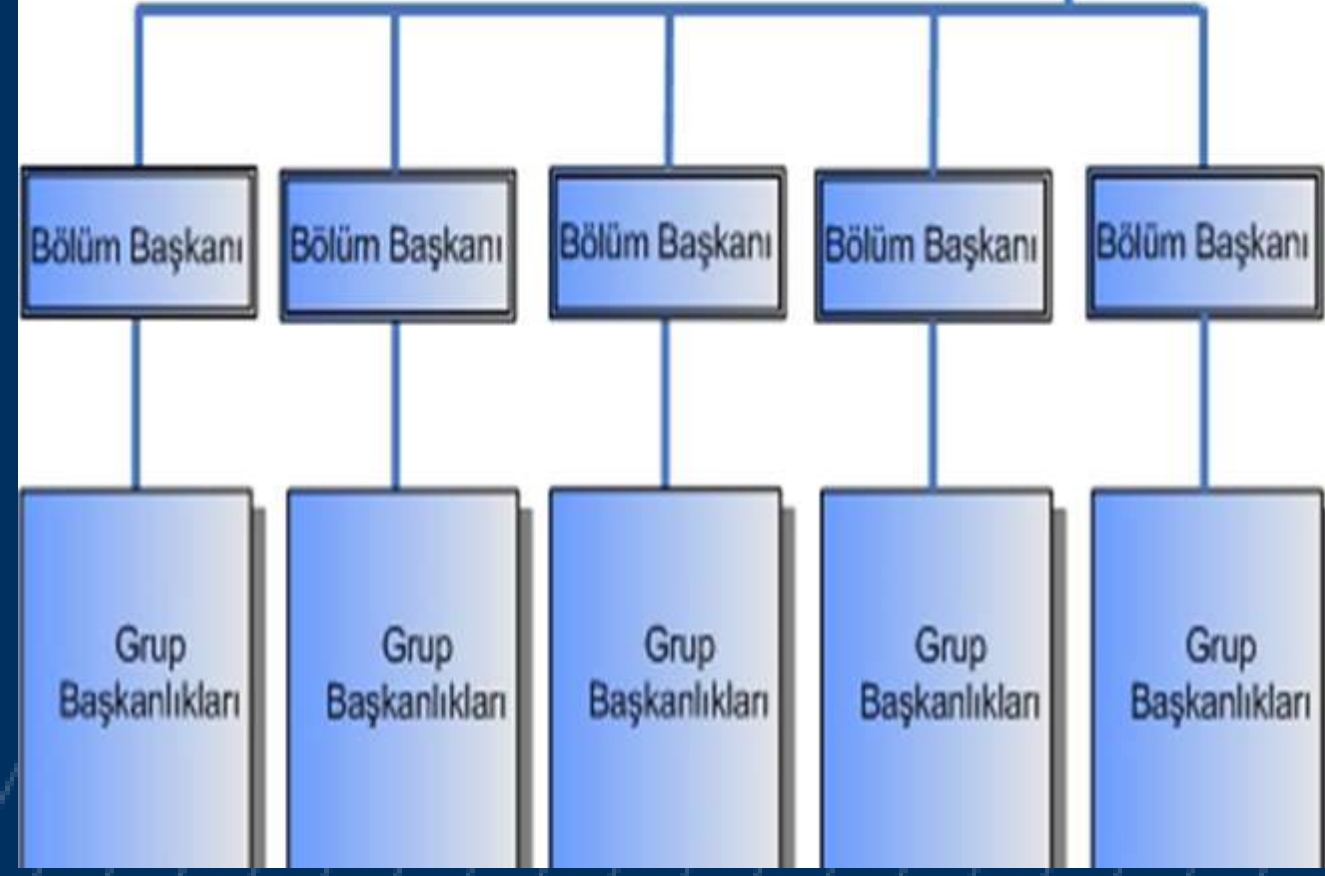
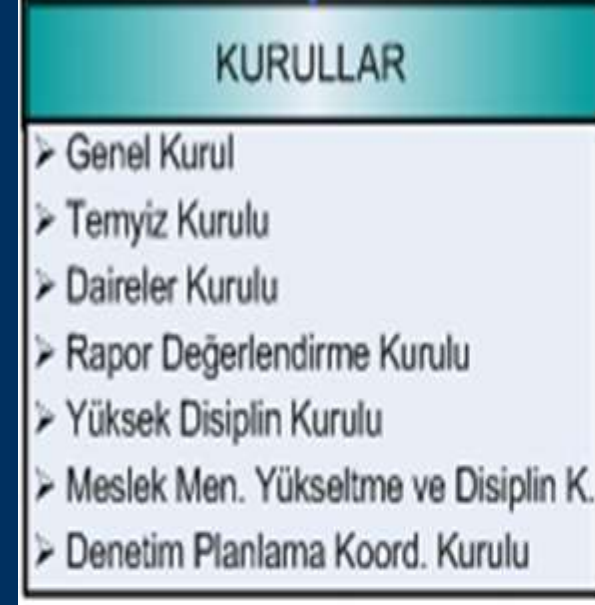
53 Raportör 804 Denetçi

987 Yönetim Mensubu

Olmak üzere toplamda 1920 kişi Sayıştay'da çalışmaktadır.

BAŞKAN

SAYIŞTAY DENETİMİ

DENETİMİN AMACI

- 1-Bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunmak
- 2-Kamu mali yönetiminin hukuka uygun olarak yürütülmesi ve kamu kaynaklarının korunmasını sağlamak
- 3- Kamu idarelerinin performansını değerlendirmek
- 4-Hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını temin etmek

Mali Denetim

**İç
Denetim**

**Dış
Denetim**

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

İÇ DENETİM

Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak, geliştirmek için kaynakların iyi yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan danışmanlık faaliyetidir.

İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

DIŞ DENETİM

Uluslararası denetim standartları dikkate alınarak Sayıştay tarafından yapılan denetimdir.

Sayıştay denetim rehberleri, INTOSAI Mesleki Bildirimler erevesi (IFPP) (eski adıyla ISSAI erevesi) temel alınarak hazırlanmakta ve güncellenmektedir.

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

SAYIŞTAY DENETİMİ

Sayıştay mensuplarının uluslararası denetim standartları konusunda farkındalığının artırılması için INTOSAI standartlarının tamamına yakınının çevirisi yapılarak İngilizce ve Türkçe metinler halinde denetçilerin erişimine sunulmuştur.

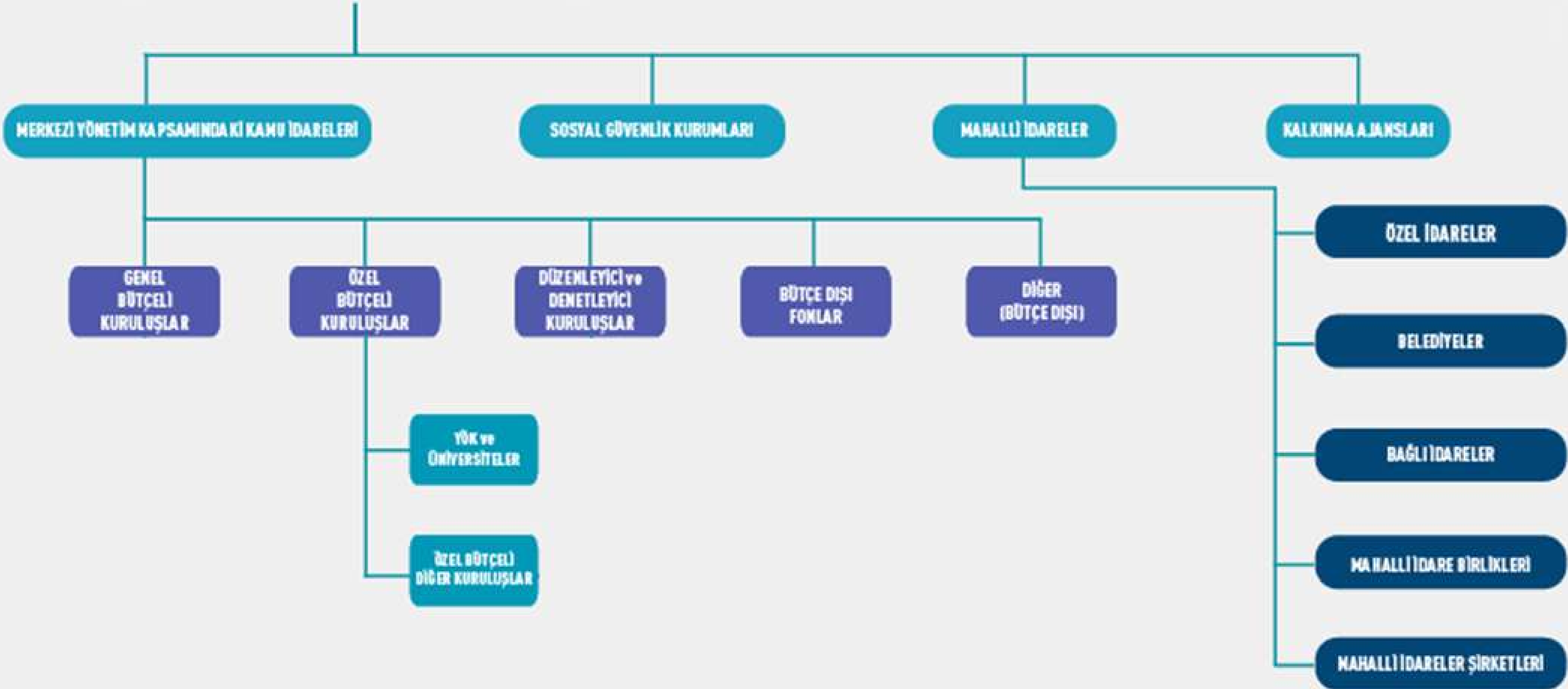
Sayıştay yıllık eğitim programının önemli bir kısmı standartların anlaşılmasına yöneliktir. Örneğin 2021 yılı eğitim planında başlıca eğitim konuları arasında denetim ve muhasebe standartları yer almaktadır.

KAMU SEKTÖRÜ

GENEL YÖNETİM KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ
(ANAYASA/160)

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
(ANAYASA/165)

DENETİM TÜRLERİ

1. Düzenlilik Denetimi
2. Hukuka Uygunluk Denetimi
3. Mali Denetim
4. Performans Denetimi

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

DÜZENLİLİK DENETİMİ

- Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,
- Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi,
- Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi, suretiyle ,

PERFORMANS DENETİMİ

İdarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi,

Denetlenen kurum kaynaklarının verimlilik, etkinlik ve tutumluluk esasları çerçevesinde kullanılıp, kullanılmadığı/yönetilip yönetilmediğinin bağımsız bir şekilde değerlendirilmesidir, suretiyle gerçekleştirilir.

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

BİLİŞİM SİSTEMLERİ DENETİMİ

Denetlenen kurumun/birimin bilgi sistemlerinin sürekliliğinin ve güvenilirliğinin incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

RAPORLARIN KAMUOYUNA DUYURULMASI

Sayıştay raporları, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ve ilgili kamu idarelerine verildiği tarihten itibaren beş gün içerisinde Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı tarafından, kamuoyuna duyurulur.

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

SAYIŞTAY YARGISI

YARGILAMAYA ESAS RAPOR

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde sorumluların savunmaları alınarak yargılamaya esas rapor düzenlenir.

Yargılamaya esas raporlar eki belgelerle birlikte Başkanlığa sunulur. Başkanlık bu raporları en geç onbeş gün içinde hesap yargılamasının yapılacağı daireye gönderir.

YARGILAMA SÜRECİ

KAMU İDARESİ HESABININ
SEÇİLMESİ

DENETÇİ
GÖREVLENDİRİLMESİ

KAMU ZARARI TESPİTİ

SORGU

SAVUNMALAR

YARGI RAPORU

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

YARGILAMA İŞLEVİ

Mevzuata aykırı uygulamalardan doğan kamu zararının sorumlularına ödettirilmesi-TAZMİN

Mevzuata aykırı uygulamalardan doğan kamu zararının sorumlularınca tahsil edilmesi-TAHSİLAT

Hukuka ve muhasebe ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilen işlemler-BERAAT

Eksik bilgi ve belge olması veya aynı hususta başka bir yargı merciinde derdest bir davanın bulunması ve bu durumun yargılamanın seyrini etkileyecek mahiyette olması halinde nihai karar verilinceye kadar-HÜKÜM DIŞI

Gerekli görülen hususlar hakkında -KURUMUNA YAZILMASI

KANUN YOLLARI

TEMYİZ

YARGILAMANIN
İADESİ

KARAR
DÜZELTME

INTOSAI

EUROSAI

ASOSAI

ECOSAI

ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

SAYIŞTAY DENETÇİLERİ

Denetçi Yardımcısı Adayı
Denetçi Yardımcısı
Denetçi
Baş Denetçi
Uzman denetçi

10.5	8%	154.4	1%
73.5	16%	5.1	77
	2%	53.2	23%
	14%	106.3	1%
		12.7	8%
		93.6	16%

Sayıştay Denetçisi Görevi İtibariyle

Kamu idarelerinin hesap ve işlemlerini denetler.

Denetim sonuçlarını rapor olarak sunar.

Sayıştay'ın yargı fonksiyonunun bir parçası olarak yargılamaya esas raporları hazırlar.

Raporların görüşülmesi esnasında TBMM, yargılama dairelerinde ve ilgili yerlerde hazır bulunur.

Sayıştay mevzuatında gösterilen ve Başkanlıkça kendisine tevdi edilen diğer işleri yapar.

Sayıştay Denetçisinin Görev ve alışma Alanı

Sayıştay denetçileri mesleğe sınavla alınırlar ve denetçi yardımcısı adayı olarak göreve başlarlar.

Sayıştay denetçileri denetim veya denetim destek grup başkanlıklarına bağlı olarak çalışırlar. Sayıştay'ın denetim alanı aynı zamanda Sayıştay denetçisinin görev alanını da oluşturmaktadır.

Sayıştay denetçileri görevlerini, ulusal mevzuatın yanı sıra Uluslararası Sayıştaylar Teşkilatı (INTOSAI) standartlarına uygun şekilde yerine getirirler.

Sayıştay denetçilerinin çalışma merkezi Ankara olup, mesleki faaliyetleri gereği ülkenin farklı yerlerine yerinde denetime gidebilmektedirler. Yerinde denetim, denetimi yürüten ekibin talebi esas alınmak üzere Başkanlıkça belirlenir.

Sayıştay denetçileri, Sayıştay Başkanının izniyle diğer kamu idarelerinde bir göreve atanabilirler.

TEŞEKKÜRLER